

yaıncıdan

Değerli **eskireni** Okurları,

Bu defa sizleri, Modernleşme dosyasıyla selamlıyoruz. Modernlik, çok tartışılmış ve tüketilmiş bir konu görüntüsü verse de psiko-sosyal açıdan nihai anlamını bulmuş bir konu gibi görünmemektedir. Her grup veya kesim, kelimeyi kendi algısına uygun kavramsal bir zemine oturtmaktadır. Kelimenin çağrıştırdığı yenileşme, asrileşme (çağdaşlaşma) ilerleme, kalkınma ve batılılaşma, gibi anlam yelpazesine bakılırsa soyut ve mutlak yargılar barındırdığı, bu nedenle de akim kalmaya mahkum görüntüsü veren tartışmalara yol açtığı fark edilecektir. Mutlak yargılar barındırmaktadır, çünkü yenileşme söylemi, eski adına ne varsa hepsini reddetmeye; asrileşme iddiası bireysel ve toplumsal hafızayı sil baştan kurgulamaya, ilerleme ve kalkınma gibi en legal söylemler batılılaşmaya dönüştürülerek yabancılaşmaya götürülebilmektedir. Hatta bununla da kalmamaktadır. Sözkonusu mutlaklaştırılmış batılılaşma, yabancılaşma ve yozlaşmanın, koflaşma ve köksüzleşmenin meşruiyet aracı haline getirilmekte, böylece en uç anlamda seküler bir söylemle yola çıkan bu eğilim, idealize edilerek kültürel birikimi, normatif değerleri bütünüyle yok sayabilen metafizik bir argümana dönüşebilmektedir. Bu türedi yaklaşım, öylesine büyümlü bir atmosfer oluşturmaktadır ki başlangıçta din, hukuk ve ahlak gibi normatif alana ait ne varsa reddedip anomi ve anarşiye yol açarken, boşalttığı bu alanı kendi ürettiği yapay metafizikle doldurma iddiasına yönelebilmıştır. Batıda modası geçen bu anarşist felsefe ve sosyolojinin, üçüncü dünyanın kimi modernistleri tarafından halen genel geçer bir bilimsellik olarak savunulabilmesi, bu çağdaş büyümlü tipik bir tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Söz konusu mutlaklaştırılmış yargular, bir yandan kendi soyut ütopyasını ve büyümlü dünyasını kurarken kendine özgü ötekisini de oluşturmakta ve zıt bir enerjiyle beslemektedir. Örneğin tarihe kapaklanan ve her türlü yeniliğe karşı çıkan, modernliğin dillendirdiği akıl, bilim vb türden en tabi gerçeklikleri kuşkuyla karşılayan aşırı bir gelenekçiliğin oluşum ve şekillenmesinde modernliğin bu aşırılıklarını ve dialektik etkisini görmezden gelmek mümkün değildir. Modernitenin bu tür anarşik tutumları, kendi rakibini üretmekle kalmamakta, rakibini ters istikamette kendine benzetmektedir. Oluşan bu gerilim ortamında her iki eğilim de, ne kendine ne rakibine sağlıklı eleştiriler üretmediği gibi rakibinin üretme imkanını da ortadan kaldırmaktadır. Antitezlerin tez gibi tüketildiği bu sağlıksız kavram dünyasında, modern bakış açısını geleneksel bakış açısından ayıran en önemli farklılıklardan birisi şudur: Geleneksel dünya görüşü bilgiyi büyüden ibaret görürken, modern yaklaşım büyüü bilim sanabilmektedir. Hamide Topçuoğlu'nun ifadesiyle elementlerden normatif değerler üretebileceğini sanmak veya amipten hukuk yazmasını beklemek ancak modern hurafeciliğin ortaya koyabileceği bir yaklaşım olabilirdi (Hukuk Sosyolojisi Ank. 1953). İnsanlık tarihinin binlerce yıldır keşfedip geliştirdiği birikimi yok saymanın insanı düşürebileceği dereke ancak bu bilimsel ve çağdaş illüzyon olabilirdi.

Gelenek dosyasında da belirttiğimiz gibi eğer Kur'an iki ayrı gelenekten söz ediyor ve inhirafa karşın ıslahı ön plana çıkarıyorsa sınırlı ve sorumlu bir yenileşmeden söz ediyor demektir. Üstelik değişim, hem olumlu hem de olumsuz iki yön barındırmaktadır ve asla mutlak manada bir gelişme anlamına gelmez. Dolayısıyla iki ayrı yenileşme veya modernleşmeden söz etmek mümkündür. Sabitesi olan veya olmayan, yozlaşan veya yozlaşmayan bir yenileşmeden söz etmek mümkün olduğu gibi sürekli olgunlaşan veya çürüyen bir gelişmeden de söz edilebilir. Fakat "Bu iki boyutlu gelişmenin aracı ne olmalıdır?" sorusu, sanırız modernitenin en önemli sorunsalıdır. Kanatımızca bunun cevabı da 20. Yüzyıl felsefesinin modernite yanlılarına yönelttiği şu eleştiride gizlidir: Metafizik korkusu!

Üstadlarımızın birbirinden güzel makalelerinde bu sorunların ayrıntılarını daha aydınlık bir şekilde görebileceğinizi umuyoruz. Konuyla doğrudan ilgili olmayan ve yer darlığı nedeniyle gelecek sayıya bıraktığımız yazıların sahibi üstadlarımızdan özür dilerken başta sayı editörümüz Bayram Ali Çetinkaya olmak üzere bütün yazarlarımıza teşekkürlerimizi arz ediyor ve '**Kapitalizm**' dosyasında görüşmek dileğiyle "hoşça kalın" diyoruz. ■